

alle situaties van het menselijke bestaan kunnen worden beleefd “in de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest”. Het is op die manier dat het kruisteken werkelijk aanwezig wordt gesteld.

Jezus heeft niet gewacht tot zijn dood op Golgota om het kruisteken aanwezig te stellen, want heel zijn leven op aarde was gave van zichzelf (en dat is het echte kruis). Het kruisteken is in het Evangelie alomtegenwoordig. Men ontmoet het in elke situatie die Jezus beleefde, in elk van zijn houdingen, in elke van zijn daden en in al zijn ontmoetingen.

Voor ons, die zoeken de liefde te beleven, is het dagelijkse leven vaak door het lijden getekend. En het is juist in al die situaties dat wij het kruisteken aanwezig kunnen stellen.

Allereerst door te beminnen. Liefde zonder lijden bestaat niet, maar hoe meer men liefheeft, hoe meer men lijdt. Daarom is lijden door liefde geen lijden maar beminnen. Daarom wordt de ervaring van de beleefde liefde “in de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest” op zich het teken van het kruis, want zij verwijst naar de gave van de Vader en de Zoon, de heilige Geest die zij uitstorten in het hart van elke mens.

Vervolgens wanneer wij lijden. In de mate dat we, bij het ervaren van lijden, de plaats laten aan Hem die Liefde is, kunnen we een pijnlijke situatie beleven en deze omvormen “in de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest”. Daarom aarzelt Bernadette niet, met een hart vol liefde en solidair met heel het menselijke bestaan, om te zeggen: “Wanneer men in zijn lijdensbed ligt, dan mag je niet bewegen, want men ligt op het kruis”.

Wanneer wij ten slotte op een of andere manier worden geconfronteerd met het lijden van een ander mens.

Waar het lijden aanwezig is, daar is het noodzakelijk “liefde te brengen”, dat wil zeggen zijn leven te geven. Want waar liefde is, daar is God aanwezig. “Ik had honger en jullie hebben Me te eten gegeven, Ik had dorst en jullie hebben Me te drinken gegeven, Ik was vreemdeling en jullie hebben Me opgenomen. Ik was naakt en jullie hebben Me gekleed, Ik was ziek en jullie hebben naar Me omgezien, Ik zat in de gevangenis en jullie kwamen naar Me toe” (Mt 25, 35-36). Wanneer de liefde alle lijden in liefde omvormt, dan is het teken van het kruis aanwezig “in de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest”.

Bernadette heeft niet gewacht tot ze “gemalen als een graankorrel was” om haar leven, door de gave van zichzelf, tot een groot en authentiek kruisteken te maken.

Voor elk van ons is het zichtbaar maken van het kruis een gebeuren van elk moment, te beleven in de kleine dingen van het dagelijkse leven. Het vraagt om ons initiatief, om onze inbeelding en creativiteit te laten werken. Het gaat om het nemen van de beslissing te willen beminnen, m.a.w. zijn leven voor de anderen te geven.

Vragen die we ons kunnen stellen

- Het kruisteken aanwezig stellen, behoort dat tot de prioriteiten van mijn leven?
- Hoe doe ik dat? Alleen? Met anderen? Met de andere christenen? Op mijn werk? In het verenigingsleven?
- Hoe helpt de bedevaart mij om het kruisteken in mijn leven zichtbaar te maken?
- Is de manier van Bernadette om het kruisteken zichtbaar te maken zinvol voor mij?
- Zijn de tegenslagen en de negatieve elementen in mijn leven alleen maar struikelblokken?

Een teken om te gebruiken

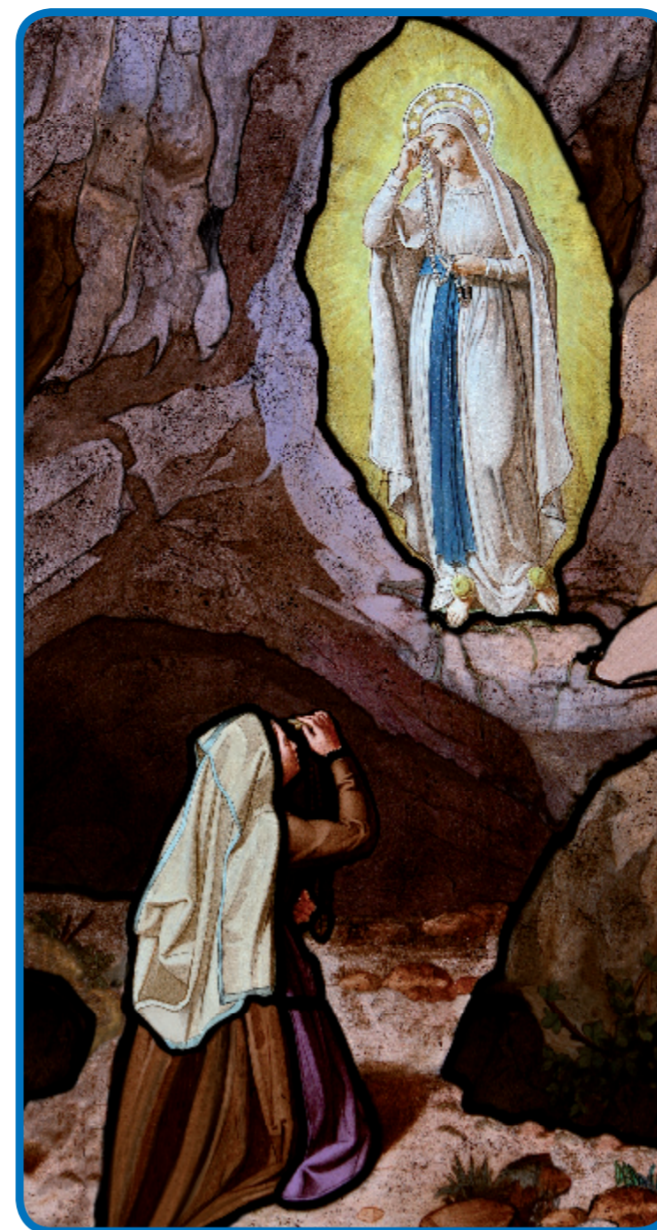
Het teken van het kruis een plaats geven is allereerst verbonden met ons verlangen om God opnieuw zijn plaats te geven, en daarna ons verlangen om te beminnen. Laten we dus altijd een plaats geven aan het “Loflied van de liefde” van Paulus, en laat ons proberen om tijdens de bedevaart die woorden echt te beleven. Daarvoor moeten we op elk moment inventiviteit, verbeeldingskracht en creativiteit gebruiken. Dan zullen onze gedachten, onze woorden en onze daden, beleefd “in Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest”, ten volle het kruisteken zijn plaats geven.

”De liefde is geduldig en vriendelijk. De liefde is niet afgunstig, zij praakt niet, zij verbeeldt zich niets. Zij gedraagt zich niet onfatsoenlijk, zij zoekt zichzelf niet, zij laat zich niet kwaad maken en rekent het kwade niet aan. Zij verheugt zich niet over onrecht, maar vindt vreugde in de waarheid. Alles verdraagt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles verduurt zij.” (1 Kor 13, 4-8).

E.H. Régis-Marie de La Teyssonnière en P. Horacio Brito

© Imprimerie de la Grotte / Sanctuaires Notre-Dame de Lourdes
Impression EURL Basilique du Rosaire -
Octobre 2009 - Photos VINCENT

In 2010 begint een cyclus van drie jaren, gewijd aan het gebed met Bernadette. Vooraleer het Onze Vader te bidden (2011) en de rozenkrans (2012), beginnen wij met “het maken van het kruisteken” (2010).

Van bij zijn doopsel tot aan zijn graf staat het leven van elke gedoopte onder het teken van het kruis. Als uitdrukking van onze relatie met God, toont het inderdaad zowel het begin van ons christelijke leven, de weg van elke mens met Christus en het einde van het leven op aarde.

In de ervaring van Bernadette heeft het kruisteken een bijzonder belang. Want van bij de eerste van de 18 verschijningen die ze had, heeft de Maagd Maria haar geleerd hoe dit fundamentele teken te stellen. Van dan af werd haar grote liefde voor Christus helder, gevoed en georiënteerd. Zo werd het leven van Bernadette vanaf de eerste verschijning een verrijzenisweg, want het werd beleefd met Christus in het mysterie van zijn kruis en onder de blik van God.

Om uw bedevaart naar Lourdes te

Met Bernadette het kruisteken maken Pastoraal thema 2010

laten verlopen in het licht van dit thema, worden u vier elementen aangereikt, die kunnen overeenstemmen met vier dagen, vier halve dagen of vier uren, volgens de tijd die u aan die elementen wenst te besteden.

Het kruisteken maken opent perspectieven. Die moeten natuurlijk worden uitgediept en verbreed. Daarom vragen wij, na het kruisteken met Bernadette te hebben gemaakt, “wat het kruisteken is?” Daarna zullen we leren “het kruisteken te herkennen” en ten slotte “het kruisteken een plaats geven” in ons leven.

Het is best de volgorde van deze vier etappes te gebruiken. Maar de tijd die u aan elke etappe besteedt laten we over aan de wijsheid van elke groep.

1 - Het kruisteken maken

Nog vóór Maria met Bernadette bij de Grot in gesprek ging of zelfs haar naam zei, leerde ze haar dus het kruisteken maken. Het kruisteken goed te maken. Het ook vaak te maken. Van die dag af hebben allen die Bernadette het kruisteken hebben zien maken, het belang van dit eenvoudige gebaar begrepen.

De wijze waarop Bernadette het kruisteken maakte, was bijzonder: traag, een wijds gebaar en ingetogen. Bernadette nam al haar tijd om haar rechterhand op te heffen tot ze met haar vingers het voorhoofd aanraakte. Daarna liet ze haar hand zakken en haar vingers raakten haar riem. Daarna raakte ze eerst de linkerschouder en vervolgens de rechterschouder aan.

Het meisje gaf zo de indruk zich te omgeven met het kruisteken, zoals men een brede sjaal omslaat. Door dat

gebaar te stellen, terwijl ze zei “In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest”, bood de kleine Bernadette zich aan God aan zoals ze was.

Als religieuze werd Bernadette door een medezuster ondervraagd: “Wat moet men doen om zeker naar de hemel te gaan?” Bernadette had haar antwoord onmiddellijk klaar: “Het kruisteken goed maken is al een grote stap”.

Enkele momenten voor haar sterven verzamelde Bernadette nog eens al haar krachten om een laatste kruisteken te maken. Onmiddellijk daarna stierf ze. Op de dagen van de verschijningen van Maria trad Bernadette met een kruisteken een “andere wereld” binnen, en met eenzelfde kruisteken stapte ze de hemel van God binnen, de eeuwigheid.

De eerste etappe van onze bedevaart bestaat dus uit het maken van een mooi kruisteken. Een kruisteken zoals Bernadette van de Maagd Maria heeft geleerd.

Vragen die we ons kunnen stellen.

- Wie heeft mij het eerste kruisteken gegeven?
- Wie heeft mij geleerd het kruisteken te maken?
- Wanneer maak ik het kruisteken? Wanneer teken ik mijzelf? Wanneer iemand anders? Iets anders?
- Heb ik ooit aan een kind of een volwassene geleerd het kruisteken te maken?
- Is het kruisteken voor mij altijd verbonden met de aanroeping van de Drie-eenheid “In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de heilige Geest”? Heeft het teken met een zegening te maken? Een

gebed? Een sacrament? Met een bepaald moment? Een bijzondere plek? Een gebeuren?

Een teken om te gebruiken

Van bij het binnenkomen van het Heiligdom langs de hoofdingang, de Sint-Michielspoort, stoppen bij het Bretoens Kruis en traag, groot en als gebed het kruisteken maken. Hetzelfde wanneer men bij de Grot van Massabielle komt en in elke andere kapel of kerk. Bij het begin en aan het einde van elk gebed, het stil maken en in ons hart zeggen wie God voor ons is en wie wij voor God zijn. Vervolgens het kruisteken maken, zeggend: “In de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest”.

2 - Wat is het kruisteken?

Het kruis heeft niets romantisch in zich. Het gaat om een zware paal en een dwarsbalk, waar de Romeinen hun veroordeelden aan vastmaakten, met als enig doel hen te doen lijden tot de dood er op volgde. Het kruis verwijst dus naar het meest negatieve van het menselijke leven: het geweld, het lijden en de dood.

Maar God heeft juist deze paal en dwarsbalk gekozen om zijn Liefde voor elke mens te tonen. Jezus Christus heeft immers niet alleen het ergste van alle lijden en de meest onwaardige dood ondergaan en aanvaard, Hij, de Zoon van de mensgeworden God, heeft er ook de plek van gemaakt waar God en mens elkaar ontmoeten. Het is in de realiteit van het kruis dat de mens kind van God wordt.

Door het kruisteken op het voorhoofd ontvangt elke gedoopte de sleutel tot het leven. Hij kan voortaan met de Heer van zijn bestaan een Pasen maken, een overgang van zijn realiteit, getekend door ellende, zonde en dood, naar de realiteit van Jezus Christus. Het kruis wordt zo de enige toegangspoort naar een andere wereld, aanwezig midden deze

wereld, en die Jezus “het Rijk van God” noemt. Maria leidt Bernadette met het kruisteken naar dat Rijk. En ze beschrijft die wereld aan de andere kant van het kruis: “Ik beloof niet u gelukkig te maken op de wijze van deze wereld, maar wel op de wijze van de andere wereld”.

Net als voor Bernadette is het kruisteken ook het teken van wat we zijn. Door dat teken te stellen erkennen wij onze ellende, ons lijden, onze zonde en onze onvermijdelijke dood. Maar net als voor Bernadette, en niet te scheiden, is dat kruisteken ook voor ons verkondiging van de Liefde van God die in het kruis van Jezus Christus wordt geopenbaard. Door ons te tekenen met het kruis “in de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest” zeggen wij, net als Bernadette, dat wij door God worden bemind, en dat wij door zijn Liefde worden geroepen om verder te gaan dan onze eigen ellende. Deze transformatie, begonnen bij de meest negatieve ervaring van het menselijke bestaan, is geroepen om bij God volmaakt te worden. Dat is de overgang van de menselijke realiteit naar deze van God, waar het kruis het teken van is en God de bewerker.

Vragen die wij ons kunnen stellen

- Welke inhoud geef ik aan mijn kruisteken?
- Kan ik mijn zondigheid uitspreken met precieze feiten?
- Welke ervaring van Gods Liefde heb ik in mijn eigen leven?
- Welke ervaring heb ik van de ellende? Van het lijden? Van de dood?
- In welke situatie heb ik de band gelegd tussen mijn ellende of mijn zonde en de Liefde van God? In een heel persoonlijke levenservaring? In een sacramentele ontmoeting met Jezus Christus?

Een teken om te gebruiken

Voor veel pelgrims (en bedevaarten) in Lourdes zijn drie handelingen heel belangrijk: de Grot binnengaan om haar aan te raken en zelfs te vereren. Dan naar de kraantjes (of de baden) gaan om te drinken en zich te wassen. En ten derde in de avondprocessie het licht dragen en bij het Lourdeslied de kaars in de hoogte steken. Het zijn drie gestes die tot heel de mensheid behoren. Maar voor de christenen hebben die gebaren een eigen betekenis, want in de Schrift hebben de rots, het water en het licht een bijzondere band met Jezus Christus. Hij is immers de Rots, Hij geeft ons het Water van het Leven en Hij is het Licht van de wereld. Zo kunnen die drie handelingen ons leiden naar het gebed, het gebed leidt naar de ontmoeting met Jezus en Jezus doet ons overgaan van onze realiteit naar die van Hem. Omdat deze daden ons inleiden in het paasmysterie, kunnen wij traag, groots en van ganser harte het kruisteken maken “in de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest”. Zo maken wij duidelijk voor onszelf, voor Jezus en voor de andere mensen wat die gestes van de bedevaart voor ons betekenen en voor welke ervaring wij weten dat zij ons openstellen.

3 - Het teken van het kruis herkennen

Onze wereld is getekend door de afwijzing van God. Dat is onze zonde. Omwille van de zonde ontsnapt geen enkele mens nog vóór de dood aan een of andere vorm van ellende en lijden. Dat is niet het kruis, maar gewoon het menselijke bestaan zoals het is.

In het hart van die wereld bestaat de liefde en velen leren haar kennen als echtpaar, als familie of in een gemeenschap. Hoewel de ervaring van de liefde altijd moeilijk is, kan men bij voorbaat toch nog niet spreken

van het kruis.

Anderzijds, daar waar zowel zonde als bekering aanwezig zijn, ellende en solidariteit, lijden en liefde, dood en de aanwezigheid van de Verlosser van de wereld, vindt men juist het teken van het kruis. In de moeilijkheden en lasten of in het lijden aarzelde Bernadette niet om te zeggen: “Wanneer men bedenkt dat de Goede God het toelaat, dan klaagt men niet”. Zij opende zo haar hart voor de aanwezigheid van de voor ons gestorven en verrezen Christus en zij stapte in de Liefdesrelatie van de Vader en de Zoon in de eenheid van dezelfde Geest.

Hét grote teken van Lourdes is wel degelijk dat van het kruis. Dat grote mysterie wordt ons onthuld in de relatie zieke - ziekenhelper. Want in die relatie, gekenmerkt door een wederzijdse gave in de wederzijdse aanvaarding van de andere, komt het kruis naar ons en wordt het teken.

De vrucht van die relatie is zichtbaar op de van vreugde stralende gezichten van de door lijden getroffen zieken, en op het blijde gezicht van de ziekenhelpers die hen bijstaan.

Nu heeft alles wat met liefde te maken heeft eeuwigheidswaarde. Daarom blijven die liefdevolle gestes, bedoeld om de andere te dienen, in het geheugen gegrift van hem die er getuige van was. Omdat zij op mysterieuze wijze de weg openen naar de onzichtbare aanwezigheid van de Vader, de Zoon en de heilige Geest, vertellen vele mensen die gebaren in deze woorden: “Hier is het anders”, “Hier voelt men zich thuis”. “Hemel en aarde raken elkaar bij de Grot”.

Nadat Maria aan Bernadette heeft geleerd het kruisteken te maken, en haar daarna heeft getoond hoe men dat teken realiteit laat worden, belooft zij haar “het geluk van de andere wereld”. Het gaat om de andere kant van het kruis, die op aarde begint van zodra het lijden door de liefde wordt

omgevormd en toegang tot het eeuwige Leven wordt, daar waar lijden en dood niet meer zijn, want het zijn de Vader, de Zoon en de heilige Geest die voor altijd regeren.

Vragen die we ons kunnen stellen

- Ben ik in Lourdes getuige geweest van daden ten gunste van de zieke mensen? Hebben die gestes me zozeer geraakt dat ik ze me blijf herinneren?
- Was ik getuige van dergelijke gestes buiten Lourdes? Bij welke gelegenheid?
- Heb ik zelf de kracht van de liefde in het lijden ervaren?
- Heb ik iets gedaan om het lijden, de last of de ellende van een andere te verlichten?
- Welk verband leg ik tussen al die handelingen (van anderen of van mij) en het kruis van Christus waarmee God zijn Liefde openbaart?

Een teken om te gebruiken

Iedereen herkent des te gemakkelijker het teken van het kruis naargelang hij het zelf ervaart. Inderdaad, alleen door te beminnen kan men de liefde zien en herkennen. Het feit in Lourdes door de tekenen van liefde geraakt te worden, zal de houding onmiddellijk doen veranderen tegenover elke mens met wie men te maken krijgt. Dat toont zich eerst in vele kleine dingen: iemand voor laten gaan, een ander eerst bedienen vooraleer zichzelf te bedienen, de andere doen slagen in de kleine dingen van het dagelijkse leven, kortom, eerst aan de anderen denken en pas daarna aan zichzelf. Elk van die houdingen, elk van die handelingen zijn kansen om iets te ervaren van waar het kruis het teken van is. Er voor kiezen de andere de voorrang te geven, kan een moeilijk moment in het leven zijn. Maar onmiddellijk daarna zal degene die zich engageert vrede en vreugde in het

hart ervaren. Het is het teken dat hij langs zijn daad Jezus Christus heeft ontmoet en dat Jezus Christus hem de overgang heeft laten maken van de ene realiteit naar de andere. Zo zal bij die derde etappe elke gedane geste toelaten de alomtegenwoordigheid van het kruisteken te zien, en enigszins de onzichtbare aanwezigheid van de Vader, de Zoon en de heilige Geest te ontwaren, die voortdurend in deze wereld aan het werk zijn.

4 - Het kruisteken aanwezig stellen

Het kruisteken bestaat uit een gebaar en een woord dat tegelijk met de handeling wordt uitgesproken. Wanneer wij ons dus tekenen en de Drie-eenheid aanroepen “in de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest”, dan wordt ons kruisteken een soort synthese van ons geloof. Door de Vader, de Zoon en de heilige Geest te aanroepen, samen met het teken van het kruis, zeggen wij wie God is, wie wij zijn en hoe God zich met ons verbindt.

Door dat gebaar, onlosmakelijk verbonden met de aanroeping van de Vader, de Zoon en de heilige Geest, in hun Naam gesteld, tonen wij publiekelijk dat God Liefde is, dat Hij zijn Liefde openbaart in het mysterie van het kruis, dat Hij op datzelfde moment eveneens onze roeping tot liefhebben openbaart, en dat het ons langs het kruis is gegeven te leven op de wijze van God.

Daarom is het aanwezig stellen van het kruisteken niet zozeer het veelvuldig maken van het gebaar, maar juist het gebaar dat wij stellen nooit losmaken van de aanroeping van de Drie-eenheid. De woorden geven het teken zijn betekenis en maken het werkdadig.

Maar het kruisteken beperkt zich daarom nog niet tot dat gebaar en de aanroeping van de heilige Drie-eenheid. Het bestaat er vooral in dat